

Sygn. akt VII U 645/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

po rozpoznaniu posiedzeniu niejawnym w dniu 27 stycznia 2021 r. w Warszawie

sprawy B. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o odsetki

na skutek odwołania B. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia z dnia 20 kwietnia 2020 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 20 kwietnia 2020 r. znak: (...) ten sposób, że przyznaje odwołującej B. W. kwotę 1.659,91 zł (jeden tysiąc sześćset pięćdziesiąt dziewięć złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy) tytułem odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu niezdolności do pracy przyznanej wyrokiem Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 14 stycznia 2020 r. Sygn. akt VII U 1503/18 od dnia 1 września 2018 r. na stałe.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

W dniu 19 maja 2020 r. **B. W.** złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 20 kwietnia 2020 r., znak: (...), odmawiającej jej prawa do wypłaty odsetek ustawowych w związku z wypłatą renty z tytułu niezdolności do pracy.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, że całkowitą winę za opóźnienie w wypłacie renty ponosi Zakład Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ nie przyznał prawa do świadczenia rentowego wydając decyzję w dniu 18 października 2018 r., którą następnie Sąd Okręgowy zmienił w dniu 14 stycznia 2020 r. w ten sposób, że przyznał prawo do renty. W związku z powyższym ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie na jej rzecz prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia (odwołanie z dnia 19 maja 2020 r. k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 2 czerwca 2020 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. wskazując, że zaskarżona decyzja została wydana prawidłowo, a odwołanie jest bezzasadne.

Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy powołał się na treść art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz wskazał, że Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie w wyroku z dnia 14 stycznia 2020 r., wydanym w sprawie o sygn. akt VII U 1503/18, nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w wypłacie świadczenia, albowiem brak było podstaw do ustalenia takiej odpowiedzialności. Istnienie niezdolności do pracy budziło wątpliwości i zachodziła konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w tym zakresie. Organ

rentowy wskazał również, że akta rentowe wraz z w/w wyrokiem wpłynęły do Oddziału w dniu 4 lutego 2020 r. Decyzją z 26 lutego 2020 r. organ rentowy z zachowaniem ustawowego terminu wykonał wyrok Sądu. Zakład podkreślił, że dopiero przekroczenie tego terminu rodziłoby obowiązek wypłaty odsetek. W świetle podniesionej argumentacji, organ rentowy uznał, że decyzja z dnia 20 kwietnia 2020 r. została wydana zgodnie z obowiązującymi przepisami, a odwołanie B. W., jako całkowicie bezzasadne powinno podlegać oddaleniu (odpowiedź na odwołanie z dnia 2 czerwca 2020 r. k. 4-5 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. W., urodzona w dniu (...), jest z wykształcenia księgową, który to zawód wykonywała na przełomie lat 1995-2015 (świadczenia pracy k. 13-19 a.r. tom (...)). W okresie od dnia 1 maja 2015 r. do 28 października 2015 r. B. W. pobierała z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zasiłek chorobowy, a następnie w okresie od 29 listopada 2015 r. do 22 października 2016 r. korzystała ze świadczenia rehabilitacyjnego. Następnie w okresie od 23 października 2016 r. do 31 sierpnia 2018 r. odwołującej przysługiwało prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (zaświadczenie o wypłaconych zasiłkach k. 121 a.r., decyzje ZUS w sprawie renty z 13 lutego 2017 r. k. 143 a.r., z 15 lutego 2018 r. k. 159 a.r. tom II – akta sprawy o sygn. VII U 1503/18).

W dniu 27 lipca 2018 r. B. W. złożyła w (...) Oddziale ZUS wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty. W związku ze złożeniem powyższego wniosku ubezpieczona została skierowana na badanie do Lekarza Orzecznika ZUS, który orzeczeniem z dnia 4 września 2018 r. stwierdził, że nie jest niezdolna do pracy. Orzeczenie zostało wydane w oparciu o zaświadczenia o stanie zdrowia wystawione przez lekarzy leczących w 2018 r. oraz opinię neurologiczną konsultanta ZUS z dnia 30 sierpnia 2018 r. Odwołująca wniosła sprzeciw od ww. orzeczenia, wobec czego została skierowana na badanie do Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 15 października 2018 r. potwierdziła diagnozę lekarza orzecznika, co do braku niezdolności do pracy. W oparciu o powyższe orzeczenia ZUS (...) Oddział w W. wydał w dniu 18 października 2018 r. decyzję znak: (...), na podstawie której odmówił B. W. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (wniosek odwołującej z 27 lipca 2018 r. k. 169-170 a.r., orzeczenia lekarzy orzeczników k. 171 i 173 a.r., decyzja ZUS z 18 października 2018 r. k. 243 a.r. – tom II, informacja o wniesieniu sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika – akta dokumentacji lekarskiej ZUS dołączone do akt sprawy VII U 1503/18).

W toku postępowania, Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu ortopedii i neurologii celem ustalenia, czy odwołująca się jest zdolna czy też niezdolna do pracy, ustalenia stopnia tej niezdolności oraz tego czy ma charakter trwały czy okresowy i wskazania czy nastąpiła zmiana stanu zdrowia ubezpieczonej i na czym polegała. Biegli rozpoznali u ubezpieczonej następujące schorzenia: krytyczny kręgoszyk L5/S1 5 stopnia, przewlekły zespół bólowy kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego w przebiegu chorób zwyrodnieniowej i dyskopatii bez istotnych powikłań neurologicznych oraz niewielkiego stopnia uszkodzenie nerwu łokciowego prawego ze zwolnieniem przewodzenia w okolicy stawu łokciowego. Ubezpieczona jest nadal, częściowo niezdolna do pracy z przyczyn ortopedycznych. Powodem niezdolności jest skrajnie krytyczny kręgoszyk, który stanowi zagrożenie utratą braku kontaktu kręgosłupa lędźwiowego z kością krzyżową. Biegły ortopeda wskazał na ogromne prawdopodobieństwo przerwania połączenia lędźwiowo-krzyżowego mogące skutkować uszkodzeniem struktur nerwowych, przy czym na chwilę uszkodzenia układu nerwowego nie występują. Stan zdrowia ubezpieczonej z perspektywy ortopedycznej stanowi przeciwskazanie do wykonywania pracy w pozycji siedzącej i stojącej w pełnym wymiarze czasu, może pracować jedynie w maksymalnym wymiarze pół etatu i ze zmienną pozycją. Jednocześnie ubezpieczona nie była w przeszłości ani aktualnie nie jest niezdolna do pracy z perspektywy neurologicznej. Istniejące w obrębie kręgosłupa zmiany dyskopatyczne i zwyrodnieniowe w stawach L5/S1 mogą potencjalnie wywoływać ucisk na korzenie nerwowe S1, ale brak stenozy kanału kręgowego i bez zmian ogniskowych w zakresie rdzenia kręgowego. W badaniach przedmiotowych biegła neurolog nie stwierdziła u ubezpieczonej niedowładów, zespołu piramidowego ani też obecności istotnych objawów ubytkowych, korzeniowych czy patologicznych. W związku z powyższym, Sąd Okręgowy po rozpoznaniu sprawy z odwołania B. W. wydał wyrok, którym zmienił decyzję organu rentowego z dnia 18 października 2018 r. przyznając odwołującej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 września 2018 r. na stałe (opinie biegłych sądowych: ortopedy k. 14-16, neurolog k. 44-45 - akta dokumentacji

lekarskiej ZUS załączone do akt sprawy VII U 1503/18, wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 14 stycznia 2020 r. k. 62 – akta sprawy o sygn. VII U 1503/18).

W wykonaniu powyższego orzeczenia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 26 lutego 2020 r. decyzję znak: (...) mocą, której przyznał ubezpieczonej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 września 2018 r. na stałe. Zakład ustalił termin płatności świadczenia na 20 dzień każdego miesiąca. Wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła 2.241,02 zł brutto (decyzja ZUS z dnia 26 lutego 2020 r., znak: (...), k. 229 akta rentowe załączone do sprawy o sygn. VII U 1503/18). Odwołująca pismem z dnia 6 kwietnia 2020 r. złożyła wniosek do organu rentowego o przyznanie prawa do ustawowych odsetek z tytułu zwłoki w płatności świadczenia z tytułu częściowej niezdolności do pracy przyznanego na podstawie wyroku Sądu Okręgowego z dnia 14 stycznia 2020 r. Decyzją z dnia 20 kwietnia 2020 r., znak: (...), organ rentowy odmówił odwołującej przyznania prawa do wypłaty odsetek, od której to decyzji ubezpieczona odwołała się do tut. Sądu za pośrednictwem ZUS (pismo z dnia 6 kwietnia 2020 r. k. 235, decyzja ZUS z dnia 20 kwietnia 2020 r., znak: (...), k. 237-239 a.r.).

W piśmie procesowym z dnia 14 września 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. dokonał hipotetycznego wyliczenia odsetek należnych odwołującej za okres od dnia 1 września 2018 r. do dnia 29 lutego 2020 r. i określił je na kwotę 1.659,91 zł (pismo procesowe z dnia 14 września 2020 r. k. 38-39 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy, aktach sprawy o sygn. VII U 1503/18, jak również w aktach rentowych odwołującej. Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie, w jakim Sąd Okręgowy oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie B. W. od decyzji z dnia 20 kwietnia 2020 r., znak: (...) jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy zważyć, że zgodnie z art. 148¹ § 1 kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 1575 ze zm.) Sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Analizując treść złożonych przez strony i zgromadzonych w aktach rentowych dokumentów, Sąd uznał, że okoliczności faktyczne nie były w sprawie sporne. Spór nie dotyczył faktów lecz prawa, wobec czego Sąd na podstawie art. 148¹ § 1 k.p.c. uznał, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym.

Prawo odsetek z tytułu opóźnienia w przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych reguluje art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 ze zm.), zgodnie z którym jeśli Zakład Ubezpieczeń Społecznych - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. W przypadku świadczeń rentowych terminy wypłaty określa art. 118 ust. 1 i ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.). Przewiduje on, że organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, a w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania

decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zatem Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma 30 dni na wydanie prawidłowej decyzji licząc od chwili wyjaśnienia ostatniej niezbędnej okoliczności, rozumianej jako ostatni fakt konieczny, z punktu widzenia przesłanek nabycia prawa, do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. W przypadku, gdy prawo zostaje przyznane orzeczeniem Sądu ten 30 dniowy termin jest liczony od momentu doręczenia wyroku, ale jedynie wówczas, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy, termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia.

W judykaturze ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym przez nieustalenie prawa do świadczenia, o którym mowa w art. 85 ustawy systemowej, należy rozumieć zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania. W tym przypadku zachodzi sytuacja, gdy do wydania przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia doszło mimo, że było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem. Jednocześnie użyty w przepisach zwrot „okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności” jako wyłączający obowiązek wypłaty odsetek należy rozumieć w ten sposób, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn, niezależnych od ZUS (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2012 r., III UK 110/11, z dnia 7 października 2004 r., II UK 485/03).

W judykaturze dokonuje się kwalifikacji błędów organu rentowego na błędy w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędy w ustaleniach faktycznych, będące skutkiem naruszenia przepisów proceduralnych. Błąd w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa ma miejsce wówczas, gdy organ rentowy wydaje decyzję odmawiającą ustalenia prawa, z uwagi na błędną interpretację relewantnych przepisów prawa w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym. Bardziej złożona jest prawna kwalifikacja błędu w ustaleniach faktycznych, jako przesłanka uzasadniająca odpowiedzialność organu rentowego z tytułu wypłaty odsetek za opóźnienie. Możliwa jest bowiem sytuacja, że przyznanie prawa do świadczenia nastąpi na skutek ustaleń faktycznych sądu. Aby stwierdzić w takiej sytuacji, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za to opóźnienie, konieczne jest wykazanie, że w przepisany termin organ rentowy nie dysponował materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia z uwzględnieniem jednak tego, czy organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. Jeżeli bowiem zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami, co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 maja 2014 r., III AUa 2071/13).

W rozpatrywanej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych uzasadniając odmowę wypłaty odsetek od świadczenia rentowego przyznanego B. W., powołał się m.in. na brak orzeczenia organu odwoławczego orzekającego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Odnosząc się do tej argumentacji podkreślić należy, że brak orzeczenia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego – tak jak miało to miejsce w rozpoznawanej sprawie – nie przesądza o braku prawa strony do odsetek (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 czerwca 2014 r., III AUa 1548/13, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 r., I UZP 2/11). Mimo więc braku orzeczenia sądu o odpowiedzialności organu rentowego, w razie wystąpienia strony o odsetki, konieczne jest ustalenie, z jakich przyczyn doszło do opóźnienia w wypłacie. Ocena tego, która ze stron postępowania odpowiada za opóźnienie wypłaty świadczenia powinna być natomiast wyprowadzona z całokształtu okoliczności sprawy, gdyż obowiązki stron zależą od przedmiotu sporu w danej sprawie oraz od tego, na której ze stron spoczywa ciężar wykazania okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy. W sytuacji, gdy przedmiotem sporu jest prawo do renty i jedyną sporną okolicznością jest ocena stanu zdrowia, zaś ubezpieczony

przedstawia pełną dokumentację medyczną, to ewentualny błąd w ocenie medycznej obciąża organ rentowy, a nie ubezpieczonego. W odniesieniu do spraw związanych z orzekaniem medycznym utrwalone jest orzecznictwo, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieprawidłowe orzeczenie wydane przez Lekarza Orzecznika ZUS lub Komisję Lekarską ZUS (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 listopada 2013 r., III AUa 295/13). Na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy systemowej jest wówczas obowiązany do wypłaty odsetek od świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Odsetki te należne są od daty wymagalności świadczenia do dnia wypłaty zasądzonego wyrównania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 10 czerwca 2014r., III AUa 1023/13).

W świetle powyższego, aby stwierdzić, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe opóźnienie, konieczne jest wykazanie, że w przepisany terminie nie dysponował materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia z uwzględnieniem jednakże tego, czy organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. Jeżeli bowiem zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami, co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność (Komentarze Becka, Emerytury i Renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (...) Komentarz pod redakcją B. Gudowskiej i K. Ślebzaka Wydawnictwo C.H. Beck Warszawa 2013 r., str. 749).

W ocenie organu rentowego za moment wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonej decyzji należało przyjąć dzień przekazania do ZUS (...) Oddział w W. akt rentowych dotyczących B. W. po wydaniu przez Sąd Okręgowy wyroku z dnia 14 stycznia 2020 r. (sygn. akt VII U 1503/18), natomiast okoliczności zdrowotne dotyczące B. W. budziły wątpliwości i zostały wyjaśnione dopiero w trakcie trwania powyższego postępowania. Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska, jakie zaprezentował organ rentowy. W ocenie Sądu okoliczności przedmiotowej sprawy wskazują, że możliwe było wydanie przez Zakład decyzji zgodnej z prawem w terminie 30 dni licząc od dnia, w którym Komisja Lekarska orzekła o zdolności do pracy B. W.. Wprawdzie w postępowaniu sądowym (sygn. akt VII U 1503/18), zainicjowanym odwołaniem od decyzji odmawiającej przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy, zostały wydane kluczowe dla rozstrzygnięcia opinie biegłych sądowych z zakresu ortopedii i traumatologii M. G. oraz z zakresu neurologii dr B. A., nie mniej jednak takiej oceny, jaką zaprezentowali biegli mógł dokonać również organ rentowy poprzez swoje organy orzecznicze. Biegły sądowy z zakresu ortopedii i traumatologii stwierdził bowiem, iż powodem niezdolności do pracy u odwołującej jest skrajnie krytyczny kręgoszynek, który stanowi zagrożenie utraty braku kontaktu kręgosłupa lędźwiowego z kością krzyżową. Biegły sądowy ortopeda wskazał na ogromne prawdopodobieństwo przerwania połączenia lędźwiowo-krzyżowego, mogące skutkować uszkodzeniem struktur nerwowych, przy czym na chwilę obecną w/w uszkodzenia układu nerwowego nie występują. Wskazał również, że stan zdrowia ubezpieczonej z perspektywy ortopedycznej stanowi przeciwskazanie do wykonywania pracy w pozycji siedzącej i stojącej w pełnym wymiarze czasu, może ona pracować jedynie w maksymalnym wymiarze pół etatu i ze zmienną pozycją. Co jednak najistotniejsze opinia ta została wydana w oparciu o badanie przedmiotowe ubezpieczonej przy uwzględnieniu dokumentacji medycznej z 2018 r., którą organ rentowy dysponował już wcześniej. Poza tym organy orzecznicze ZUS, w razie wątpliwości czy też braku możliwości samodzielnej oceny stanu zdrowia ubezpieczonej, mogły skorzystać z możliwości, jakie daje rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy (Dz. U. 2004r., poz. 2711). § 4 ust. 3 wymienionego rozporządzenia przewiduje, że lekarz orzecznik może, przed wydaniem orzeczenia, uzupełnić dokumentację dołączoną do wniosku, w szczególności o opinie lekarza konsultanta lub psychologa albo o wyniki badań dodatkowych lub obserwacji szpitalnej. Takie same uprawnienia na podstawie § 10 ust. 3 rozporządzenia przysługują również Komisji Lekarskiej ZUS. Powyższe oznacza, że organy orzecznicze przeprowadzające badanie ubezpieczonej, jeśli miały wątpliwości odnośnie jej stanu zdrowia i jego wpływu na zdolność do pracy, a same nie dysponowały odpowiednią wiedzą do dokonania takiej oceny, mogły skorzystać z możliwości zasięgnięcia opinii konsultanta ortopedy, ale tak się nie stało i dopiero biegły sądowy w oparciu o te same informacje bądź takie, które ZUS mógł uzyskać w ww. sposób, ustalili trwałą częściową niezdolność do pracy. Biegły sądowy z zakresu ortopedii i traumatologii wskazał, że odwołująca jest osobą trwale częściowo niezdolną do pracy. Takie orzeczenie, zdaniem Sądu, mogli wydać także orzecznicy ZUS, gdyby została przeprowadzona dokładna analiza stanu zdrowia ubezpieczonej pod kątem jej schorzeń

natury ortopedycznej. Tak się jednak nie stało, a odpowiedzialność za ten stan rzeczy – na zasadzie odpowiedzialności za błąd, który orzecznicy popełnili – ponosi organ rentowy.

W tych okolicznościach Sąd nie miał podstaw do uznania, że przyczyną uzyskania przez ubezpieczoną prawa do żądanego świadczenia dopiero w następstwie prawomocnego wyroku sądowego były nowe dowody bądź okoliczności, którymi organ rentowy nie dysponował, lecz jedynie odmienna ocena stanu zdrowia ubezpieczonej dokonana przez lekarzy orzeczników ZUS i biegłego sądowego. Okolicznością niezbędną do przyznania ubezpieczonej dochodzonego przez nią świadczenia rentowego było więc ustalenie, że ubezpieczona jest osobą niezdolną do pracy, co też organ rentowy w oparciu o dostępną dokumentację medyczną mógł ustalić rozpoznając wniosek ubezpieczonej o przyznanie prawa do renty. Poglądy orzecznictwa są zgodne w zakresie, w jakim przyjmuje się odpowiedzialność organu rentowego za opóźnienie w wypłacie świadczenia w sytuacji, gdy z ustaleń Sądu wynika, że analiza stanu zdrowia ubezpieczonego i dokumentacji medycznej pozwalała lub przy dołożeniu należytej staranności mogła pozwolić na ustalenie niezdolności o pracy; w tym wypadku organ rentowy odpowiada za błędy podległych mu organów orzeczniczych. Nie ma wątpliwości, że organy orzecznicze ZUS posiadają szeroki wachlarz możliwości przy ustalaniu czy dany wnioskodawca jest niezdolny do pracy, czy też nie, jak również stopnia tej niezdolności. Nieprawidłowe działanie tych organów, przyjmujące postać błędnego orzeczenia o zdolności do pracy jest natomiast okolicznością, za którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponosi odpowiedzialność skutkującą koniecznością wypłaty odsetek, skoro jedynie z tej przyczyny doszło do opóźnienia w przyznaniu świadczenia rentowego.

Mając na względzie powyższe, Sąd podzielił argumentację ubezpieczonej i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, zgodnie z sentencją wyroku.

SSO Renata Gąsior